

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
EVGENIJE TANČEVA
přednesené dne 11. července 2019¹

Věc C-447/18

**UB
proti
Generálnemu riaditeľovi Sociálnej poisťovne Bratislava**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Nejvyšším soudem Slovenskej republiky (Nejvyšší soud Slovenské republiky)]

„Rovné zacházení v oblasti sociálního zabezpečení – Diskriminace na základě státní příslušnosti – Absence prvku migrace pracovníka – Změna členského státu bydliště pracovníka v důsledku zániku státu – Právní předpisy členského státu, které podmiňují nárok na příspěvek za získání medailového ocenění na olympijských hrách a jiných mezinárodních mistrovstvích státní příslušností – Český státní příslušník s bydlištěm na Slovensku“

1. Věc projednávaná v původním řízení dává Soudnímu dvoru možnost rozvinout svou judikaturu týkající se okolností, za nichž má být doplňková dávka vyhrazená pro státní příslušníky členského státu vztahena na státní příslušníky všech členských států Unie, kteří mají v tomto členském státě bydliště. Dávka, která je předmětem řízení v projednávané věci (dále jen „příspěvek“), se přiznává za získání medailových ocenění na olympijských hrách a jiných evropských a mezinárodních sportovních událostech.

2. Dotčený spor je neobvyklý v tom, že nevznikl v důsledku výkonu práv na volný pohyb, ale následkem skutečnosti, že se Československá socialistická republika před přistoupením České republiky a Slovenské republiky k Evropské unii dne 1. května 2004 rozdělila na dva samostatné státy. V důsledku této skutečnosti nemůže být český státní příslušník s bydlištěm na Slovensku, který usiluje o to, aby mu slovenské orgány sociálního zabezpečení tento příspěvek vyplácely, považován za *migrujícího* pracovníka, když po dobu delší 50 let žil na území státního útvaru, který je nyní svrchovaným státem Slovenská republika.

3. Nejvyšší soud Slovenskej republiky (Nejvyšší soud Slovenské republiky, Slovensko) se táže, zda se taková osoba může nicméně opírat o nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení² a o nárok na dávky sociálního zabezpečení a sociální výhody podle článku 34 Listiny, aby se vyplácení tohoto příspěvku domohla.

4. Dospěl jsem k závěru, že na tuto otázku je nutno odpovědět záporně, a to z důvodů, které jsou podrobně popsány níže v části IV.

1 – Původní jazyk: angličtina.

2 – Úř. věst. 2004, L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení a kterým se stanovuje obsah jeho příloh (Úř. věst. 2009, L 284, s. 43, a opravy v Úř. věst. 2013, L 188, s. 10).

I. Právní rámec

A. Unijní právo

5. Článek 34 Listiny základních práv Evropské unie je nadepsán „Sociální zabezpečení a sociální pomoc“. První dva odstavce tohoto článku zní následovně:

„1. Unie uznává a respektuje nárok na přístup k dávkám sociálního zabezpečení a k sociálním službám zajišťujícím ochranu v takových případech, jako je mateřství, nemoc, pracovní úrazy, závislost nebo stáří, jakož i v případě ztráty zaměstnání, podle pravidel stanovených právem Unie a vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi.

2. Každý, kdo oprávněně pobývá a pohybuje se uvnitř Evropské unie, má nárok na dávky sociálního zabezpečení a na sociální výhody v souladu s právem Unie a vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi.“

6. Body 4 a 5 odůvodnění nařízení č. 883/2004 uvádějí:

„(4) Je nezbytné respektovat zvláštnosti vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení a vypracovat pouze systém koordinace.

(5) Je nezbytné, aby v rámci této koordinace byla ve Společenství zaručena dotčeným osobám rovnost zacházení podle různých vnitrostátních právních předpisů.“

7. Článek 1 nařízení č. 883/2004 stanoví v písmeni w), že se:

„ ‚důchodem‘ rozumí nejen důchody, ale také paušální dávky, které mohou být vyplaceny místo důchodů a náhrady příspěvků a – s výhradou hlavy III – zvýšení z důvodů revalorizace nebo dodatkové dávky;“

8. Článek 3 nařízení č. 883/2004 je nadepsán „Věcná oblast působnosti“ a v odstavcích 1, 3 a 5 stanoví:

„1. Toto nařízení se vztahuje na veškeré právní předpisy týkající se těchto oblastí sociálního zabezpečení:

- a) dávky v nemoci;
- b) dávky v mateřství a rovnocenné otcovské dávky;
- c) dávky v invaliditě;
- d) dávky ve stáří;
- e) pozůstalostní dávky;
- f) dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání;
- g) pohřebné;
- h) dávky v nezaměstnanosti;
- i) předdůchodové dávky;

j) rodinné dávky.

[...]

3. Toto nařízení se také vztahuje na zvláštní nepříspěvkové peněžité dávky, na které se vztahuje článek 70.

[...]

5. Toto nařízení se nevztahuje:

a) na sociální a léčebnou pomoc nebo;

b) na dávky, u nichž členský stát přijímá odpovědnost za škody způsobené osobám a poskytuje náhradu, např. obětem války a vojenských akcí nebo jejich následků; obětem trestných činů, atentátů či teroristických útoků; obětem škod způsobených státními činiteli při výkonu služby; obětem, jež utrpěly znevýhodněním z politických či náboženských důvodů nebo z důvodu svého původu.“

9. Článek 4 nařízení č. 883/2004 je nadepsán „Rovnost zacházení“. Zní následovně:

„Nestanoví-li toto nařízení jinak, požívají osoby, na které se toto nařízení vztahuje, stejné dávky a mají podle právních předpisů kteréhokoliv členského státu stejné povinnosti jako jeho státní příslušníci.“

10. Článek 5 je nadepsán „Rovné nakládání s dávkami, příjmy, skutečnostmi nebo událostmi“. Zní následovně:

„Nestanoví-li toto nařízení jinak a s ohledem na zvláštní prováděcí předpisy, použije se toto:

a) jsou-li podle právních předpisů příslušného členského státu pobírání dávek sociálního zabezpečení a jiného příjmu přiznávány určité právní účinky, příslušná ustanovení těchto právních předpisů se použijí také na pobírání rovnocenných dávek získaných podle právních předpisů jiného členského státu a na příjem získaný v jiném členském státě;

b) jsou-li podle právních předpisů příslušného členského státu právní účinky připisovány existenci některých skutečností nebo událostí, přihlíží tento členský stát k podobným skutečnostem nebo událostem, které nastaly v kterémkoli členském státě tak, jako by k nim došlo na jeho území.“

11. Článek 70 nařízení č. 883/2004 je nadepsán „Obecné ustanovení“. Uvádí:

„1. Tento článek se použije na zvláštní nepříspěvkové peněžité dávky, jež se poskytují podle právních předpisů, které v důsledku oblasti jejich osobní působnosti, cílů nebo podmínek pro vznik nároku mají znaky právních předpisů týkajících se jak sociálního zabezpečení uvedených v čl. 3 odst. 1, tak sociální pomoci.

2. Pro účely této kapitoly se ‚zvláštními nepříspěvkovými peněžitými dávkami‘ rozumí dávky, které:

a) jsou určeny k poskytování buď:

i) doplňkového, náhradního nebo pomocného krytí proti sociálním událostem zahrnutým do odvětví sociálního zabezpečení uvedeným v čl. 3 odst. 1, a které s ohledem na ekonomickou a sociální situaci v dotčeném členském státě zaručuje dotyčným osobám minimální existenčně nutný příjem,

nebo

ii) výhradně zvláštní ochrany pro zdravotně postižené, úzce spojené s jejich sociálním prostředím v dotyčném členském státě,

a

b) jejichž financování je odvozeno výlučně od povinného daňového systému určeného ke krytí všeobecných veřejných výdajů, přičemž podmínky pro poskytování a výpočet dávek nezávisí v případě poživatele na žádném přispívání. Avšak dávky poskytované jako doplněk k příspěvkové dávce se nepovažují za příspěvkové dávky pouze z tohoto důvodu;

a

c) jsou uvedeny v příloze X.

3. Článek 7 a ostatní kapitoly této hlavy se na dávky uvedené v odstavci 2 tohoto článku nepoužijí.

4. Dávky uvedené v odstavci 2 se poskytují výlučně v členském státě, v němž dotyčné osoby bydlí, v souladu s jeho právními předpisy. Tyto dávky poskytuje instituce místa bydliště na své náklady.“

B. Slovenské právo

12. Podle § 1 zákona č. 112/2015 Z.z. o příspěvku športovému reprezentantovi a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (zákon č. 112/2015 Z.z., o příspěvku sportovnímu reprezentantovi a o změně a doplnění zákona č. 461/2003 Z.z., o sociálním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon č. 112/2015“) ve znění účinném v době rozhodné z hlediska skutkového stavu ve věci v původním řízení platilo:

„Tento zákon upravuje poskytování příspěvku sportovnímu reprezentantovi (dále jen ‚příspěvek‘) jako státní sociální dávky, jejímž účelem je finančně zabezpečit sportovce, který jako sportovní reprezentant Československé republiky, Československé socialistické republiky, Československé federativní republiky, České a Slovenské Federativní Republiky nebo Slovenské republiky získal na olympijských hrách, paralympijských hrách, deaflympijských hrách, mistrovství světa nebo na mistrovství Evropy medailové ocenění.“

13. Podle § 2 odst. 1 zákona č. 112/2015 v tomtéž znění platilo:

„Nárok na příspěvek má fyzická osoba, která

a) získala jako sportovní reprezentant Československé republiky, Československé socialistické republiky, Československé federativní republiky, České a Slovenské Federativní Republiky nebo Slovenské republiky

1. zlatou medaili (1. místo), stříbrnou medaili (2. místo) nebo bronzovou medaili (3. místo) na olympijských hrách, paralympijských hrách nebo deaflympijských hrách,

2. zlatou medaili (1. místo), stříbrnou medaili (2. místo) nebo bronzovou medaili (3. místo) na mistrovství světa nebo zlatou medaili (1. místo) na mistrovství Evropy ve sportovní disciplíně zařazené Mezinárodním olympijským výborem na olympijských hrách, Mezinárodním paralympijským výborem na paralympijských hrách nebo Mezinárodním výborem sportu

neslyšících na deaflympijských hrách, které bezprostředně předcházely mistrovství světa nebo mistrovství Evropy nebo které se konaly v kalendářním roce, v němž proběhlo mistrovství světa nebo mistrovství Evropy,

- b) je občanem Slovenské republiky,
- c) má trvalý pobyt na území Slovenské republiky nebo je osobou podle zvláštního předpisu,
- d) nepobírá obdobný příspěvek ze zahraničí,
- e) dosáhla důchodového věku a
- f) uplatnila nárok na důchodovou dávku podle zvláštních předpisů.“

14. Podle § 3 zákona o příspěvku sportovnímu reprezentantovi v tomtéž znění platilo:

„Výše příspěvku se vypočítá jako rozdíl mezi částkou

- a) 750 EUR a součtem částek důchodových dávek podle zvláštních předpisů a obdobných důchodových dávek ze zahraničí, pokud fyzická osoba získala
  - 1. zlatou medaili podle § 2 odst. 1 písm. a) bodu 1,
  - 2. zlatou medaili podle § 2 odst. 1 písm. a) bodu 2 na mistrovství světa nebo
- b) 600 EUR a součtem částek důchodových dávek podle zvláštních předpisů a obdobných důchodových dávek ze zahraničí, pokud fyzická osoba získala
  - 1. stříbrnou medaili podle § 2 odst. 1 písm. a) bodu 1,
  - 2. stříbrnou medaili podle § 2 odst. 1 písm. a) bodu 2 na mistrovství světa nebo
- c) 500 EUR a součtem částek důchodových dávek podle zvláštních předpisů a obdobných důchodových dávek ze zahraničí, pokud fyzická osoba získala
  - 1. bronzovou medaili podle § 2 odst. 1 písm. a) bodu 1,
  - 2. bronzovou medaili podle § 2 odst. 1 písm. a) bodu 2 na mistrovství světa nebo
  - 3. zlatou medaili podle § 2 odst. 1 písm. a) bodu 2 na mistrovství Evropy.“

II. Skutkový stav a předběžná otázka

15. Podle registru medailových ocenění, který vede Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (Ministerstvo školství, vědy, výzkumu a sportu, Slovensko), získal UB (dále jen „žalobce“), státní příslušník České republiky, zlatou medaili na mistrovstvích Evropy v ledním hokeji a stříbrnou medaili na mistrovstvích světa v ledním hokeji, v obou případech v roce 1971. Dne 17. prosince 2015 uplatnil nárok na dotčený příspěvek u slovenských orgánů sociálního zabezpečení.

16. Příslušné orgány požadavek žalobce zamítly na základě § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 112/2015, a to s odůvodněním, že žalobce je státním občanem České republiky. Žalobce v řízení před Krajským soudem v Košiciach (Krajský soud v Košicích, Slovensko) s odkazem na unijní právo namítl diskriminační účinek slovenského právního předpisu vzhledem k jeho občanství. Rovněž poukázal na to, že příslušný orgán nepřihlédl ke skutečnosti, že ve Slovenské republice žije již po dobu 52 let.

17. Nejvyšší soud Slovenskej republiky (Nejvyšší soud Slovenské republiky, dále jen „předkládající soud“) z podkladů legislativního procesu zjistil, že vláda Slovenské republiky na svém zasedání dne 22. dubna 2015 projednala návrh zákona č. 112/2015 s tím závěrem, že například v § 2 odst. 1 písm. b) vyslovila názor, že „odst. 1 písm. b) je nezbytné upravit takto: ‚b) je občanem členského státu Evropské unie, občanem státu, který je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo občanem Švýcarské konfederace‘ “. Vláda považovala za nezbytné odkázat v návrhu zákona na unijní právní předpisy týkající se koordinace systémů sociálního zabezpečení.

18. V Národné radě Slovenskej republiky (Národní rada Slovenské republiky, Slovensko, dále jen „zákonodárny orgán“) byl ovšem návrh zákona č. 112/2015 na návrh některých poslanců pozměněn tak, že v § 2 se slova „členského státu Evropské unie“ nahrazují slovy „Slovenské republiky“.

19. Takto navržená změna byla odůvodněna tím, že se jedná o státní sociální dávku, jež není důchodovou dávkou a jejímž účelem je přispět k finančnímu zajištění vrcholových sportovců, kteří jakožto slovenští státní občané reprezentovali Slovenskou republiku, resp. její právní předchůdce, a vzhledem k tomu, že návrh zákona nemá ambici zabezpečit sportovní reprezentanty, kteří jsou občany jiných států, navrhuje se stanovit jako jednu z podmínek pro vznik nároku na příspěvek občanství Slovenské republiky.

20. Návrh zákona č. 112/2015 byl zákonodárným orgánem následně schválen s doložkou slučitelnosti návrhu zákona s právem Evropské unie, podle níž je stupeň slučitelnosti hodnocen jako „úplný“, protože ani primární, ani sekundární či terciární právo Evropské unie se na návrh nevztahuje.

21. Při koncipování žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě Listiny předkládající soud v této žádosti uvedl, že si je vědom toho, že Soudní dvůr bude ověřovat dodržení rozsahu působnosti Listiny ve světle jejího čl. 51 odst. 1, podle něhož jsou ustanovení Listiny určena členskými státy, výhradně pokud uplatňují právo Unie³.

22. Předkládající soud proto zdůrazňuje, že nepožaduje samoučelný výklad práv na sociální zabezpečení a sociální pomoc, které jsou zakotveny v článku 34 Listiny, nýbrž odkazuje na výše uvedený základ sporu v řízení před vnitrostátním soudem, v jehož rámci je nutno vydat rozhodnutí o legalitě postupu orgánu veřejné správy.

23. Podle názoru předkládajícího soudu není příspěvek sportovnímu reprezentantovi pouze státní sociální dávkou, jak se uvádí v podkladech legislativního procesu. Z jednotlivých výše uvedených ustanovení zákona č. 112/2015 vyplývá, že se má vyplácet souběžně a pravidelně s důchodovou dávkou tak, aby důchodovou dávkou dorovnal na úroveň 750 EUR [podle písmene a)], na úroveň 600 EUR [podle písmene b)] nebo na úroveň 500 EUR [podle písmene c)].

24. Dále je nesporné, že se žalobce jakožto sportovní reprezentant v kolektivním sportu ocitl v nerovném postavení se svými spoluhráči jen z toho důvodu, že na rozdíl od nich není slovenským státním příslušníkem, ačkoli i on přispěl svým sportovním úsilím a schopností ke společnému výsledku státní reprezentace.

3 – Rozsudek ze dne 26. února 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, a usnesení ze dne 28. listopadu 2013, Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio, C-258/13, EU:C:2013:810.

25. Předkládající soud uvádí, že se před rozhodnutím o položení předběžné otázky podrobně obeznámil s rozsudky Soudního dvora Evropské unie v obdobných věcech, a sice rozsudky ze dne 22. června 2011, Landtová⁴, a ze dne 16. září 2015, Komise v. Slovenská republika⁵, který se týkal vánočního příspěvku, a dále rozsudkem ve věci Komise v. Slovensko⁶, C-433/13, nicméně dospěl k závěru, že tyto rozsudky nelze na projednávanou věc uplatnit.

26. Předkládající soud proto přerušil řízení a položil následující předběžnou otázku:

„Lze čl. 1 písm. w) a články 4 a 5 [nařízení č. 883/2004] ve spojení s nárokem na dávky sociálního zabezpečení a na sociální výhody, zakotveným v čl. 34 odst. 1 a 2 Listiny základních práv Evropské unie, za takových okolností, jaké nastaly ve věci v původním řízení, vykládat tak, že brání uplatnění vnitrostátního pravidla, podle kterého slovenská instituce sociálního zabezpečení hodnotí v souvislosti s nárokem na příspěvek sportovnímu reprezentantovi ke starobnímu důchodu [...] jako základní podmínku státní příslušnost žadatele, přestože jiná zákonná podmínka, a sice státní reprezentace právních předchůdců[,] tedy i Československé socialistické republiky[,] je nadále součástí vnitrostátního předpisu?“

27. Písemná vyjádření předložily Soudnímu dvoru Česká republika, Slovenská republika a Evropská komise. Oba státy i Evropská komise se zúčastnily jednání, které se konalo dne 7. května 2019.

III. Shrnutí písemných vyjádření

28. Česká republika tvrdí, že dotčený příspěvek nepochybně spadá do rámce věcné působnosti nařízení č. 883/2004. Podle ustálené judikatury Soudního dvora může být dávka považována za dávku sociálního zabezpečení tehdy, je-li příjemci poskytnuta na základě právními předpisy vymezené situace, aniž dochází k individuálnímu a diskrečnímu posouzení osobních potřeb, a vztahuje-li se k některé ze sociálních událostí výslovně vyjmenovaných v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 883/2004⁷.

29. Zprvce je dotčený příspěvek nárokem podle slovenských právních předpisů. Nejedná se tedy o nepovinnou dávku, nýbrž o povinnou platbu. Zadruhé se tento příspěvek vyplácí automaticky těm, kdo splňují objektivní kritéria, a sice reprezentování Slovenské republiky nebo jejího předchůdce na určených mezinárodních sportovních událostech. V důsledku toho zde není dána žádná pravomoc individuálního posouzení nebo uvážení, příslušný orgán nezohledňuje potřeby žadatele. Zatřetí je uvedený příspěvek doplňkem starobního důchodu, jelikož je vyplácen pravidelně a souběžně s ním. Jedná se tedy o důchod ve smyslu čl. 1 písm. w) nařízení č. 883/2004, který se vztahuje i na příplatky k důchodům⁸. Tento příspěvek je dle judikatury Soudního dvora rovněž dávkou ve stáří ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. d) nařízení č. 883/2004⁹. Skutečnost, že vyplácený příspěvek nezávisí na výši pobírané mzdy ani na získané době pojištění, na tomto hodnocení nic nemění¹⁰.

30. Požadavek státní příslušnosti jako podmínky pro vyplacení příspěvku proto článek 4 nařízení č. 883/2004 vylučuje. Rozhodujícím faktorem pro přiznání příspěvku je to, zda dotčená osoba reprezentovala příslušný stát nebo jeho předchůdce a dosáhla požadovaného výsledku, nikoli to, zda je dotčená osoba občanem dotčeného členského státu.

4 – C-399/09, EU:C:2011:415.

5 – C-361/13, EU:C:2015:601.

6 – Rozsudek ze dne 16. září 2015, C-433/13, EU:C:2015:602.

7 – V této souvislosti odkazuje Česká republika na rozsudky ze dne 16. července 1992, Hughes, C-78/91, EU:C:1992:331, bod 15, a ze dne 16. září 2015, Komise v. Slovensko, C-433/13, EU:C:2015:602, bod 71. Určující jsou účel a podmínky poskytnutí, nikoli kvalifikace provedená členským státem. Viz rozsudky ze dne 16. července 1992, Hughes, C-78/91, EU:C:1992:331, bod 14; ze dne 10. října 1996, Zachow, C-245/94 a C-312/94, EU:C:1996:379, bod 17, a ze dne 16. září 2015, Komise v. Slovensko, C-433/13, EU:C:2015:602, bod 70.

8 – Česká republika se v tomto ohledu dovolává rozsudku ze dne 20. ledna 2005, Noteboom, C-101/04, EU:C:2005:51, bod 27.

9 – Česká republika se opírá o rozsudek ze dne 30. května 2018, Czerwiński, C-517/16, EU:C:2018:350, bod 45.

10 – Česká republika v této souvislosti odkazuje na rozsudek ze dne 20. ledna 2005, Noteboom, C-101/04, EU:C:2005:51, bod 29.

31. Slovenská republika s tímto výkladem unijního práva nesouhlasí. Poukazuje na to, že podle původního plánu měly Česká republika a Slovenská republika k dotčenému příspěvku zaujmout koordinovaný přístup, přičemž obě země jej měly vyplácet rezidentům, kteří na určených mezinárodních sportovních událostech reprezentovali Československou republiku, bez ohledu na to, zda se jednalo o osoby české nebo slovenské státní příslušnosti; pouze bylo nutno dodržet podmínku, že nebude docházet ke dvojímu vyplácení tohoto příspěvku. Z tohoto důvodu Slovenská republika nejprve vůbec nenavrhovala omezení vyplácení tohoto příspěvku na slovenské státní příslušníky. Učinila tak teprve tehdy, když Česká republika nepřijala zákon, který by výplatu příspěvku rozšířil i na slovenské státní příslušníky s bydlištěm v České republice. Pokud by tedy bylo Slovensko povinno uvedený zákon změnit, poskytovalo by dotčený příspěvek slovenským státním příslušníkům s bydlištěm v České republice i na Slovensku, a dále českým státním příslušníkům s bydlištěm na Slovensku.

32. Slovenská republika tvrdí, že dotčený příspěvek není dávkou sociálního zabezpečení podle nařízení č. 883/2004 ani nespadá mezi zvláštní nepřispěvkové dávky podle čl. 3 odst. 3 a článku 70 téhož nařízení.

33. Pro dávky sociálního zabezpečení jsou rozhodující skutečností základní znaky dané dávky, zejména její účel a podmínky poskytování. Příspěvek nespadá do žádné z kategorií sociálních událostí vyjmenovaných v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 883/2004¹¹. Nejedná se o důchodovou dávku podle judikatury Soudního dvora¹². Dotčený příspěvek se vyplácí nezávisle na důchodových dávkách. Vyplácí se i v případě, že bývalý sportovec nebo sportovkyně nedostává žádný důchod. Nevyplácí se v případě, že důchodové dávky přesahují stanovený limit¹³. Rovněž se tento příspěvek nevyplácí ze stejných zdrojů jako starobní důchod. Je vyplácen přímo státem. Účelem tohoto příspěvku rovněž není uspokojování potřeb jeho příjemců¹⁴. Jeho smyslem je spíše, mimo jiné, odměňování sportovců na vysoké úrovni za jejich úspěchy a motivace mladých sportovců. Vyplácená částka rovněž nezávisí ani na výši odvodů, ani na době pojištění¹⁵.

34. V souvislosti se zvláštními nepřispěvkovými dávkami podle čl. 3 odst. 3 a článku 70 nařízení č. 883/2004 poukazuje Slovenská republika na to, že dotčený příspěvek nespadá do žádné z kategorií sociálních událostí uvedených v čl. 3 odst. 1. Jeho smyslem není ani zajištění živobytí. Stejně tak nespadá mezi dávky pro zdravotně postižené podle čl. 70 odst. 2 písm. a) ani se nejedná o příspěvek uvedený v příloze X nařízení č. 883/2004, jak požaduje čl. 70. odst. 2 písm. c).

35. Pokud jde o článek 34 Listiny, toto ustanovení na postoji Slovenské republiky ničeho nemění. Dotčený příspěvek nespadá do oblasti působnosti unijního práva¹⁶.

36. Komise poukazuje na to, že daný příspěvek se ve skutečnosti vztahuje pouze na osoby, které dosáhly důchodového věku a požádaly o starobní důchod. Skutečnost, že se jedná o doplňkovou platbu, nebrání tomu, aby byl tento příspěvek starobním důchodem ve smyslu nařízení č. 883/2004¹⁷. Komise ale zároveň netvrdí s jistotou, že tento příspěvek spadá do oblasti působnosti nařízení

11 – Slovenská republika poukazuje na rozsudek ze dne 25. července 2018, A (Osobní asistence pro zdravotně postiženou osobu), C-679/16, EU:C:2018:601, body 32 a 33.

12 – Slovenská republika zmiňuje rozsudek ze dne 16. prosince 2015, Komise v. Slovensko, C-361/13, EU:C:2015:601, bod 56.

13 – Slovenská republika se opírá o rozsudky ze dne 20. ledna 2005, Noteboom, C-101/04, EU:C:2005:51, bod 27; a ze dne 16. září 2015, Komise v. Slovensko, C-361/13, EU:C:2015:601, bod 56.

14 – Slovenská republika odkazuje na rozsudky ze dne 5. července 1983, Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, bod 14; a ze dne 16. prosince 2015, Komise v. Slovensko, C-361/13, EU:C:2015:601, bod 55.

15 – Rozsudek ze dne 5. července 1983, Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, bod 14.

16 – Slovenská republika zmiňuje rozsudek ze dne 16. září 2004, Baldinger, C-386/02, EU:C:2004:535.

17 – Komise poukazuje na rozsudky ze dne 20. ledna 2005, Noteboom, C-101/04, EU:C:2005:51, body 25 až 29; ze dne 16. prosince 2015, Komise v. Slovensko, C-361/13, EU:C:2015:601, bod 55, a ze dne 30. května 2018, Czerwiński, C-517/16, EU:C:2018:350, body 33 a 34 a citovaná judikatura.

č. 883/2004. Jedná se o doplňkovou dávku určenou k odměňování výjimečných úspěchů za reprezentování země, která je vyplácena úzkému okruhu osob. Komise proto dochází k závěru, že dotčený příspěvek nespadá do oblasti působnosti nařízení č. 883/2004, ale je potřeba zvážit, zda spadá do oblasti působnosti nařízení č. 492/2011¹⁸ a ustanovení SFEU.

37. Komise však konstatuje, že není nutné rozhodnout, zda je dotčený příspěvek sociální výhodou podle čl. 7 odst. 2 nařízení č. 492/2011¹⁹, neboť na předběžnou otázku je možné odpovědět na základě primárního práva SFEU.

38. V této souvislosti Komise odkazuje na článek 18 SFEU a rozsudek Soudního dvora ve věci Tas Hagen a Tas²⁰, který dle názoru Komise umožňuje žalobci dovolávat se svého postavení pracovníka ve smyslu článku 45 SFEU.

IV. Analýza

39. Předmětný příspěvek nespadá do oblasti působnosti nařízení č. 883/2004, ani nařízení č. 492/2011, ani primárního unijního práva týkajícího se volného pohybu, na které poukazuje Komise²¹. S ohledem na toto konstatování zde není prostor pro použití článku 34 Listiny, neboť situace vzniklá v původním řízení se „neřídí“ unijním právem²².

40. Pokud jde o nařízení č. 883/2004, Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že „rozdíl mezi dávkami, které nespádají do oblasti působnosti nařízení č. 883/2004, a dávkami, které do něj spadají, spočívá především v základních znacích každé dávky, zejména v jejím účelu a podmínkách jejího poskytování, a neodvívá se od skutečnosti, zda vnitrostátní právní předpisy kvalifikují tuto dávku jako dávku sociálního zabezpečení“²³. V každém případě, aby vnitrostátní právní předpisy spadaly do oblasti působnosti nařízení č. 883/2004, musí se vztahovat k některé ze sociálních událostí výslovně vyjmenovaných v čl. 3 odst. 1 uvedeného nařízení²⁴.

41. Dotčený příspěvek v tomto případě nezahrnuje žádnou ze sociálních událostí výslovně vyjmenovaných v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 883/2004 (viz výše bod 8). Z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že dávka může být považována za „dávku sociálního zabezpečení“, pokud je přiznána příjemcům na základě právními předpisy stanovené situace bez individuálního posuzování a prostoru pro uvážení osobních potřeb a dále pokud se vztahuje k jednomu z rizik výslovně uvedených v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 883/2004²⁵. Příspěvek je spíše odměnou za výkon na mezinárodních sportovních událostech a reprezentování státu. Skutečnost, že je tento příspěvek v praxi vyplácen lidem, kteří dosáhli důchodového věku, nestačí k tomu, aby bylo možno jej zařadit mezi dávky ve stáří dle čl. 3 odst. 1. Jak vysvětlila zmocněnkyně Slovenska na jednání, příspěvek je vázán pouze na příjemce starobního důchodu, kteří pobírají maximální výši dávky stanovenou členským státem, takže pro tyto osoby musí být pobíraná výše snížena. Nárok na tento příspěvek není dle příslušných právních předpisů žádným způsobem propojen s vyplácením důchodu.

18 – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie (Úř. věst. 2011, L 141, s. 1).

19 – Komise poukazuje na rozsudky ze dne 31. května 1979, Even a ONPTS, 207/78, EU:C:1979:144; ze dne 27. září 1988, Matteucci, 235/87, EU:C:1988:460, bod 16, a ze dne 16. září 2004, Baldinger, C-386/02, EU:C:2004:535, body 17 až 19.

20 – Rozsudek ze dne 26. října 2016, C-192/05, EU:C:2006:676, body 16 a 30 a výrok.

21 – Situace, která nastala v původním řízení, se proto zásadně liší od situace, kterou Soudní dvůr posuzoval v rozsudku ze dne 22. června 2011, Landtová, C-399/09, EU:C:2011:415.

22 – Viz např. rozsudek ze dne 8. května 2019, Pl, C-230/18, EU:C:2019:383, bod 63.

23 – Rozsudky ze dne 30. května 2018, Czerwiński, C-517/16, EU:C:2018:350, bod 33 a citovaná judikatura, a ze dne 25. července 2018, A C-679/16, EU:C:2018:601, bod 31.

24 – Rozsudek ze dne 30. května 2018, Czerwiński, C-517/16, EU:C:2018:350, bod 34 a citovaná judikatura.

25 – Rozsudek ze dne 14. března 2019, Dreyer, C-372/18, EU:C:2019:206, bod 32 a citovaná judikatura.

42. Podle ustálené judikatury Soudního dvora je pro účely určení, zda lze daný příspěvek kvalifikovat jako „dávku ve stáří“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. d) nařízení č. 883/2004, potažmo dávku sociálního zabezpečení, nutno zkoumat základní prvky tohoto příspěvku, zejména jeho účel a podmínky jeho poskytování²⁶.

43. Příspěvek, o který v projednávané věci jde, se poskytuje osobám, které dosáhly velkého úspěchu na mezinárodních sportovních událostech. Je zamýšlen jako odměna za tento výkon a motivace pro mladé sportovce. Docházím proto k závěru, že tento příspěvek se spíše podobá vánočnímu příspěvku posuzovanému Soudním dvorem ve věci Komise v. Slovensko²⁷, který Soudní dvůr vyhodnotil tak, že se nejedná o dávku ve stáří dle čl. 3 odst. 1 písm. d) nařízení č. 883/2004, než příplatku na dovolenou vyplácenému výlučně osobám, kterým vznikl nárok na starobní nebo pozůstalostní důchod, a financovanému ze stejných zdrojů jako důchod – dle rozsudku Soudního dvora ve věci Noteboom²⁸ – o němž bylo rozhodnuto tak, že se jedná o dávku ve stáří²⁹. Ve věci v původním řízení není příspěvek vyplácen ze stejného fondu jako důchody, ale je financován přímo státem, a jak bylo vysvětleno výše, nemá žádnou souvislost s důchodovým systémem, kromě snížení tohoto příspěvku u bývalých sportovců, kteří pobírají maximální starobní důchod podle slovenského práva.

44. I když jsem si vědom toho, že kategorie příjemců platby, o kterou šlo ve věci Komise v. Slovensko, byla široká, zatímco dávka dotčená ve věci v původním řízení je vyplácena úzké skupině příjemců, tento nevelký počet příjemců, kteří dosáhli úspěchu na elitních sportovních událostech, pouze podtrhuje rozdíl mezi touto dávkou a příspěvkem, které se vážou ke starobnímu důchodu.

45. Pokud jde o zvláštní nepřispěvkové dávky podle čl. 3 odst. 3 a článku 70 nařízení č. 883/2004, souhlasím s argumentací Slovenské republiky uvedenou výše v bodě 34, a to v tom smyslu, že dotčený příspěvek není možné zařadit do oblasti působnosti článku 70. Podotýkám, že čl. 3 odst. 5 písm. a) výslovně vylučuje „sociální pomoc“ z oblasti působnosti nařízení č. 883/2004³⁰ a že čl. 70 odst. 2 písm. a) bod i) nařízení č. 883/2004 odkazuje zpět do oblastí sociálního zabezpečení uvedených v čl. 3 odst. 1, a musí jít o „doplňkové, náhradní nebo pomocné krytí“ proti sociálním událostem uvedeným v čl. 3 odst. 1³¹. Jak je vysvětleno výše v bodě 41, dospěl jsem k závěru, že dotčený příspěvek nespadá do žádné z kategorií uvedených v tomto ustanovení a je spíše zvláštní odměnou za vynikající sportovní výkon. Příspěvek není uvedený v příloze X nařízení č. 883/2004 a jeho účelem není zajistit existenční minimum.

46. Dotčený příspěvek nespadá ani do oblasti působnosti čl. 7 odst. 2 nařízení č. 492/2011 coby „sociální výhoda“, jejíž základní charakteristiky vylučují dávky spojené se službou státu. Režim vnitrostátního uznání nemůže spadat do rámce čl. 7 odst. 2 nařízení č. 492/2011³². Navíc je nevyplácení příspěvku českým státním příslušníkům s bydlištěm na Slovensku v rozporu s usnadněním mobility pracovníků³³ pouze ve vztahu k zanedbatelnému počtu unijních pracovníků; konkrétně se jedná o české státní příslušníky, kteří reprezentovali bývalou Československou republiku a kteří se chtějí přestěhovat z České republiky na Slovensko.

26 – Rozsudek ze dne 16. září 2015, Komise v. Slovenská republika, C-361/13, EU:C:2015:601, bod 54.

27 – Rozsudek ze dne 16. září 2015, Komise v. Slovenská republika, C-361/13, EU:C:2015:601.

28 – Rozsudek ze dne 20. ledna 2005 C-101/04, EU:C:2005:51, bod 27.

29 – Ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. c) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. 1997, L 28, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 3), ve znění nařízení Rady (ES) č. 1606/98 ze dne 29. června 1998 (Úř. věst. 1998, L 209, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 308). Toto ustanovení bylo zrušeno článkem 90 nařízení č. 883/2004.

30 – Viz mimo jiné rozsudek ze dne 27. března 1985, Hoeckx, 249/83, EU:C:1985:139, body 11, 12 a 14.

31 – Viz rozsudek ze dne 29. dubna 2004, Skalka, C-160/02, EU:C:2004:269, ve kterém dotčená dávka byla „zvláštní nepřispěvkovou dávkou“, neboť zvyšovala důchod.

32 – Rozsudek ze dne 31. května 1979, Even a ONPTS, 207/78, EU:C:1979:144, body 23 a 24. Viz také rozsudek ze dne 16. září 2004, Baldinger, C-386/02, EU:C:2004:535, body 17 a 19.

33 – Rozsudek ze dne 27. března 1985, Hoeckx, C-249/83, EU:C:1985:139, bod 20.

47. Jinak řečeno, nevyplácení dotčeného příspěvku kterékoli jiné osobě než slovenským státním příslušníkům nemá za následek žádné globální ani masové celounijní odrazování od pohybu za účelem výkonu práce na Slovensku³⁴ vyplývající z odmítání slovenských orgánů vyplácet českým státním příslušníkům příspěvek, ačkoli – jak bylo vysvětleno v písemném vyjádření slovenské vlády a zmocněnkyní Slovenska na jednání – mezi oběma členskými státy byla před přijetím zákona dotčeného ve věci v původním řízení vedena jednání, počítalo se s koordinovanou reakcí, v jejímž rámci by obě země vyplácely dotčený příspěvek svým vlastním státním příslušníkům, a to bez ohledu na bydliště.

48. A konečně, poukazování na rozsudek Soudního dvora ve věci Tas-Hagen ze strany Komise vychází z nesprávného právního posouzení. V uvedeném případě bylo odmítnutí nizozemské vlády vyplatit vlastním státním příslušníkům dávku přiznanou touto vládou civilním obětem války, a to z důvodu jejich bydliště ve Španělsku, považováno za rozporné se zákazem diskriminace na základě státní příslušnosti podle článku 18 ES, a nejednalo se o čistě vnitrostátní situaci, a to právě z toho důvodu, že dotyčné osoby využily svého práva na volný pohyb tím, že vycestovaly do Španělska a žily ve Španělsku, tedy v jiném členském státě než v tom, jehož byly státními příslušníky³⁵. Soudní dvůr dospěl k závěru, že „vzhledem k tomu, že výkon práva přiznaného právním řádem Společenství ze strany K. Tas-Hagen a R. Tas měl vliv na jejich právo získat dávku stanovenou vnitrostátní právní úpravou, nemůže být taková situace považována za čistě vnitrostátní situaci, která nemá žádnou spojitost s právem Společenství“³⁶.

49. Není však sporu o tom, že žalobce svá práva na „volný pohyb“ podle článku 45 SFEU nikdy nevykonal. Zatímco by tedy byl rozsudek Soudního dvora ve věci Tas Hagen případný ve sporu mezi českým státním příslušníkem a českým orgánem sociálního zabezpečení v případě odmítnutí výplaty dávky z důvodu uplatnění práva na volný pohyb ze strany českého státního příslušníka tím, že by se usadil v jiném členském státě, než je Česká republika, a to včetně Slovenské republiky, taková situace ve věci v původním řízení nenastala. Situace v původním řízení odcizuje českého státního příslušníka, který nikdy neuplatnil svá práva na volný pohyb, členskému státu, v němž má své bydliště a ve kterém bydlel po celou dobu od přistoupení tohoto členského státu k Evropské unii, tj. Slovensku.

50. Spor nespadá do věcné působnosti unijního práva, článek 34 Listiny tedy není použitelný.

V. Závěry

51. Navrhují proto následující odpověď na otázku, kterou předložil Nejvyšší soud Slovenskej republiky (Nejvyšší soud Slovenské republiky):

„Článek 1 písm. w) a články 4 a 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení ve spojení s nárokem na dávky sociálního zabezpečení a na sociální výhody, zakotveným v čl. 34 odst. 1 a 2 Listiny základních práv Evropské unie, nelze za takových okolností, jaké nastaly ve věci v původním řízení, vykládat tak, že brání uplatnění vnitrostátního pravidla, podle kterého slovenská instituce sociálního zabezpečení hodnotí v souvislosti s nárokem na příspěvek sportovnímu reprezentantovi ke starobnímu důchodu jako základní podmínku státní příslušnost žadatele, přestože jiná zákonná podmínka, a sice státní reprezentace právních předchůdců, tedy i Československé socialistické republiky, je nadále součástí vnitrostátního předpisu.“

34 – Srov. situaci posuzovanou Soudním dvorem v rozsudku ze dne 10. března 1993, Komise v. Lucembursko, C-111/91, EU:C:1993:92, týkající se stanovených dob pobytu v Lucembursku, které musely být splněny před tím, než mohla být vyplacena dávka při narození dítěte a dávka v mateřství. Toto rozhodnutí mělo dopad na všechny ženy, které byly státními příslušnicemi členských států Unie.

35 – Rozsudek ze dne 26. října 2006, Tas-Hagen, C-192/05, EU:C:2006:676, bod 25.

36 – Tamtéž, bod 28.